

אופרה

המסך עולה

פאוסט (האופרה הישראלית) סותר את ההנחה העתיקה כי אסור לפתוח פה לשטן. השטן, בדמותו ובקולו (באסיבארטון) של כוכבי האופרה הצרפתי, גורג' ויאן, לא זו בלבד שהוא פותח את פיו לברכה, אלא אף הופך את ההצגה כמו גרונו להצלחה. הסייע הניתן לו על ידי כוחות פחות שטניים קטן למדי.

כאשר התאסף הקהל באולם המחודש של קולנוע קסט בתל-אביב, שראה בשעתו גם את הצגות הבכורה של הכנסת הראשונה, היה אחוז חרדה סתומה. מלבד אנשי הציבור המומזגים והסנובה של החוג הנוצץ, רית, כלל הקהל גם רבים מחובבי האופרה האמיתית. הם לא היו בטוחים אם הם עתידים להיות עדים לשואה אמנותית או לנצחון מזוהר.

אפשר להביל את הסוס אל הגהר, אבל אי אפשר להכריחו לשותו, אומרים הגרמנים. כאשר נפתח המסך הזהבה באולם הכחול, הגיע הסוס סוף-סוף אל שפת הגהר. הודות לעקשנותה האוירה של אויס דהפיליס, 600 אלף ל"י ממיטב הכסף הציבורי ועזרה נדיבה של גורמים רבים, החלה האופרה שוב לפתוח את מחברותיה. השאלה היתה עתה אם היא מסוגלת לשות ממימי האמנות בעלת-הרמה.

להקה של איש אחד. אחרי השעה הראשונה ירדה האבן מן הלב, אבל הלב עצמו לא התרומם לפסגת ההתלהבות. ההצגה היתה ראויה לראיה ולשמיעה, אך עדיין לא היתה חיה אמנותית. היא נתנה די עידוד ליוזמי המפעל כדי להמשיך ב"מאבקם, אבל היא הזהירה אותם כי עוד רחוק היום בו יוכלו לנוח על עליהם. האופרה שהופיעה בפאוסט, מלבד האורח הצרפתי, היא מסגרת שעוד יש למלאה, במאמץ גדול, בכוחות נוספים.

אילו שלט מפיסטו בעולם כפי שלט באולם, היה המצב ביקום רע מאד. בהופעתו הנחרת, בבטחונו העצמי השופע, בחינוכו האופראי המושלם ובקולו המצויץ, היתה מעין להקה-שלישית, שישבה על צד אחד של הנוגדה, בעוד שכל שאר הזמרים ניסו לשוא לעלות במשותף על משקל הגוגלי. כך השיג את הצלחת הערב, והטיל באותה שעה צל על הכוחות המקומיים.

פאוסט הוא סיפור-האהבה השני בפרסומו בעולם. לכן קצת נפגמה ההצגה שהיתה בנויה על זוג שלא שיכנע ביותר בתמונת האהבה. מרגריטה (מטילדה בן-יון) היתה חלשה כמאהבת, השתפרה בתמונת ה"טראגיות. כאשר קורא הקול השמימי בסוף בניגוד לדעת השטן, שהיא "ניצולה" הוא יכול היה להיות גם קולו של מבקר אופראי. פאוסט עצמו (יעקב זיידן) היה חיור למדי, על אף יכולתו השישית. לעתים היה נזמה לקהל כי עיקר תפקידו היה לקרוא לעבר השטן: "הסתלק!"

בחן של הופעתה בלטה בעיקר אולי שוקן בתפקיד הקטן של האביר הצעיר ויבל. אישיותה המלככת מפצה במידה רבה על חוסר-העוצמה של קולה הטוב. היתה זאת הצלחתה של אויס דהפיליס כבמאית, שכל הניסודות השונים האלה של להקה בלתי-מונחה ובלתי-מנוגדת נשארו בכל זאת יחידה אחת, ללא דיסונאנס.

הצלחה של חסד. לקהל הישראלי פותח פאוסט אשנב אל מיטב היצירה התרבותית האירופית. בניגוד לפאוסט הכושל של הבימה, נותנת האופרה לפחות רמז מן הדרמה הכבירה, שהפכה לסמל הגשמה המערבית בכללה.

המור הוא כי עלילת-האהבה של פאוסט ומרגריטה, מרכז האופרה, היא יסוד צודק ומיתר לגמרי, במחנהו של גיתא, המשמש לה יסוד. יבבורו של גיתא הגרמני הוא המדען השואף אל האינסוף, והגויאש מל-השיג את מטרתו ללא עזרת כוחות על-טבעיים.

אחרי רומיאו ויוליה, שגם אותו הפך שארל פראנסואז גונו לאופרה. אסר גונו עצמו על שתי האופרות: "פאוסט היה זקן, אבל אני הייתי צעיר כשכתבתי את האופרה עליו. רומיאו הוא צעיר, אבל אני הייתי זקן כשכתבתי עליו." יש הסבורים כי האופרה השניה עולה אף על פאוסט. ביסוד האגדה כולה מונחת דמות אמיתית: נובל ורופא-שארלאטאן בשם דומת סור פאוסטוס, שחי בסוף ימי הביניים בגרמניה ועורר את חמת הכמרים כאשר העדיף את תורת-הרפואה על תורת-הדת.

ויבל (אולי שוקן) ומפיסטו (ג'ורג' ויאן) הופתח פה לשטן

פאוסט (יעקב זיידן) ומרגריטה (מטילדה בן-יון) סוטים את פי הביקורת

הווי

השומר הזהיר

בתל-אביב, הוזמנו מאות נהגים מובי חרים לסכס הנח הזהיר בהיכל התרבות. גילו בצאתם כי כמעט לכל מכונותיהם הוצמדו פתקי-קנס על חניה במקום אסור.

★ ★ ★

עבודת יעילה

בחיפה, אחרי שפקיד במדור המשק והנכסים של מנהלת הנמל זכה בפרס יעול, נעצר על-ידי המשטרה כחשוד ב"נסיון הברחה.

★ ★ ★

אחרי הגפרור

בכפר-צננים, אחרי שהתושבים הצליחו לכבות דליקה שפרצה בביתה של זיוה מקלף, ושהשמידה את כל ארון הבגדים, התברר כי הדליקה נגרמה על-ידי בנה בן ה-4 של הגברת מקלף, אשר גילה מישחק מקורי בגפרורים.

★ ★ ★

הפרט הקטן

בסאן פדרו, קליפורניה, הופיעו עשר רות חברי לשכות המסחר של לוס אנג'לוס לתחרות סירות, נאלצו לחזור לבתיהם, אחרי שהתברר להם כי האחראי על התחרות שכח להזמין את הסירות.

★ ★ ★

גורל גרוע ממוות

בצפת, אחרי שנסוצו שמועות כי בנות העיר תמכורנה נשיקות בנשף האמנים, הפגינה קבוצה של רבניות בסני ראש ה"עיר, דרשה ממנו לבטל את הגזירה.

★ ★ ★

לבכל את האויב

ביוהנסבורג, פורטם ברשימת החברות החדשות שמה של חברה חדשה להלי בשה, של אחד מיהודי העיר, חברות נגב וגולן בערבון מוגבל.

★ ★ ★

כוח המשיכה

ברצליה, התלוננה תירת מאנגליה בת 42, כי ברדתה לשפת-הים נטסל אליה צעיר שחיור אחריה, חילק מתמאות ליפיה ולמראה סניה הצעירים, לא פסק מל-החניף לה עד שנאלצה לברוח מטניו אל המים, גילתה בשובה כי הצעיר נעלם יחד עם ארנקה.

★ ★ ★

על טעם זריח

בארקנזס, ארצות-הברית, זכה בעל-ל-תביעת גירושין מאשתו, אחרי שהוכיח כי אשתו הכריחה אותו לכבס את כביסת הבית ולבשל את ארוחות המשפחה, ושהיא שתקה במשך ימים שלמים, פתחה את פיה רק כדי לציין כי הוא מבשל רע מאד.

★ ★ ★

מחבת

בתל-אביב, הגישה צעירה תביעה משפטית נגד צעיר, שדרס אותה במכוני ניהו והבטיח לשאתה לאשה אם לא תגיש נגדו תביעת פיצויים, עזב אותה אחרי שחלף המועד החוקי להגשת תביעת הפי-צויים.

★ ★ ★

בוזי-בז

באלכסנדריה, מצרים, אחרי שארוסתו הקניטה אותו בדבר קוצר ראייתו, שלף גמיל אטרש אקדח מכיסו, ירה אל ארו-סתו פעמיים מטוח של 10 מטר, החטיא בשתי היריות.

מית של המחזה תוצג במסדרונות תערוכת חיה של הצנחנית, שנהרגה בכלא הנאצי בהונגריה. בין יתר המוצגים, שנלקחו מתוך חדר הזכרון הממונת אשר הוקם לזכרה ב"קיבוץ שדות-ים" מכתבה של חנה סנש, חברת קיבוץ אלמונית, שהתלוננה כי השופט הגרמני סימון, שדן אותה למות, מתכוון לבצע את פסק-הדין עוד לפני שמיעת ה"ערעור שהגישה... תוכנית חדשה למועדון התיאטרון כותבים חיים חפר ויורן נן זרמי, כשלנגד אוזניהם ועיניהם תוכניתה של רביעיית הפטרס. נושא התוכנית: התי"ר רות לישראל וממנה... בשדרש שפות הסבירו שחניני בצל רוק את הופעתם, לאלמי עולים שהתאספו בקרית גת לחוות בהצגה 99- של כביסת הרש. נחמה הסבירה ב"צרפתית, אורי זוהר באידיש ונהג המונית של הלהקה, שגויס במיתוד למבצע זה, הסבירו בערבית... מכתב דחוף, שהגיע השבוע לתיאטרון זירה, תחום בידי אחד מגיבורי ילקוט הכובי, הזהיר את הנהלת התיאטרון שלא לעשות צחוק משמו בהצגת הפינגאן. שתוצג בזירה בקרוב. שולח המכתב דרש לראות את הטקסט, לפני הצגת הבכורה... ארבעה פר-סים הקציבה קרן התרבות אמריקה-ישראל לפסנתרנים וכנרים בני 17 עד 30, אשר ישתתפו בתחרות ארצית שתתקיים השנה בתערוכת העשור... עלמה בשק יהיה נושא שירו החדש של אריק לביא בזמן הקרוב. את המילים לבלאדה על הנושא ה"מחשואלי חיבר ב"ציון תומר, ואריק עדיין מחפש מחבר למוסיקה... נשיא המ"ד"ינה יהיה אורח הכבוד של תיאטרון זוטא, בהצגת ה-150 של המחזה אוסקאר, שתת-קיים בירושלים. בעונה הבאה יציג התיאטרון הקטן, אך המצליח, את הקומדיה ה"מקורית של יוסף הייבלום: ירח הדבש של פרופסור וואלטר... להקה בפירוק היא להקת פיקוד גנדי, שלא תמשיך כנראה את ימי קיומה עד לתוכנית השניה שלה. לעומת זאת מקימים גייסות השריון להקה משלהם, שתהיה הלהקה הצבאית השישית בצ"הל.

טבעיים. הוא מוכר את נשמתו לשטן כדי להתעלות מעל למגבלות בן-התמותה. מטרתו לא היתה דוקא לכבוש בתולה בעלת צמות בלונדיות, אלא את רוני הטבע, טוב היצירה — עד לפצצות האטום ומלחמת-החיידקים. בעלי הליברטו של האופרה, ברביה ר"קרה, השאירו מכל זה רק את סיפור האהבה. פאוסט, הדומה בהצגה זו יותר לרב מורח-אירופי מאשר למדען גרמני, מוכר את נשמתו לשטן תמורת החזות, נעוריו וחסדי מרגריטה. הוא מפתח אותה, הורג בדורקרב כווב את אחיה ולטין (ויג' בוגד רוונפלד) ומפקיר אותה לגורלה. היא יולדת חלה, רוצחת אותו ומצפה לדינה, כאשר היא זועקת לעבר פאוסט: "סור, אתה מעורר בי זועמה! זוהל השטן על נצחוני. אולם גיטה מסיים חלק זה ברעיון נוצרי מובהק: קול שמימי מבשר את הצלת מרגריטה בדרך החסד, על אף פגמיה. ואם זהו דין שמיים, אין סיבה מדוע ינהג הקהל הישראלי בפחות אהבה.

מאחורי הקלעים

אין כיסוי

בראשית יולי יחוג התיאטרון הקאמרי את הולדתו החדש. בעוד שעל בימת הח"רות יתחיל השבוע הבמאי היי קילוס לחזור על קיסר ג'ונס, במשכים חברי הנהלה החדשה ואנשי הקולקטיב המחודש בדיונים על עתידו של התיאטרון. עד כה לא הצליחו גרשון פלוטקין, יוסף ידן ואורנה סרית להשיג הבטחה ממשלתית מפורשת לכיסוי חובות התיאטרון ולכיסוי הגרעון המשוער לשנת התקציב החדשה. תומך חדש שנת-חסף לקאמרי, אחרי המהפכה בהנהלתו: מאיר חיסגאל, שהבטיח לגייס כמה רבבות לירות בארץ ובחוץ-לארץ... החזרה ל"גנרלית" על המחזה יומנה של חנה סנש, התקיימה השבוע בהצלחה. מוסיקה מיוחדת להצגה חיבר הכנר יוסף קמינסקי, לשני שיריה של חנה סנש עצמה: אשרי הגפרור וחחול וחים. בהצגת-הבכורה הרש-